

پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

۱۰

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست

نویسنده: سید ضیاء خبّاز

مترجم: محمد مهدی سلمانپور

پاسخ های روشن به
احمد اسماعیل بصری

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست

نویسنده: سید ضیاء خبّاز

مترجم: محمد مهدی سلمانپور

مجلس شورای اسلامی ایران

شماره انتشار: ۲۳۸

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست

نویسنده

سید ضیاء خبّاز

مترجم

محمد مهدی سلمانپور

مرکز پژوهش‌های تخصصی امام مهدی علیه السلام

شماره انتشار: ۲۳۸

چاپ اول، ۱۴۴۱ قمری

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نجف اشرف

تمامی حقوق متعلق به مرکز پژوهش‌های

تخصصی امام مهدی علیه السلام می‌باشد

به نام خداوند بخشنده مهربان

مقدمه ی مرکز:

سپاس از آن پروردگار جهانیان است، و درود و سلام بر سرور و پیامبر ما، محمد و خاندان پاک و طاهر ایشان.

مرکز پژوهش های تخصصی امام مهدی علیه السلام، به دنبال افزایش مباحث پیرامون احمد اسماعیل گاطع و ادّعاها و دروغ های او که بیش از پنجاه ادّعای باطل و بی دلیل است، پاسخ به این ادّعاها را ضروری دانسته است. لازم به تذکر است که جواب به آن سخنان، به معنای علمی و منطقی بودن آنها نیست؛ چرا که ادّعاهای آن افراد تنها تقلب، نیرنگ، دروغ، افتراء و برخورد سلیقه ای با روایات است و بهترین

۴..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

دلیل بر این امر کتابهای (احمد اسماعیل) و پیروانش است. بلکه رد و پاسخ به ادّعاهای این افراد به دلیل شبهاتی است که می تواند دامن گیر برخی افراد ضعیف شده و در نتیجه پاره ای توضیحات، روشنگری ها و بیان مبانی را سبب گردد که راه و روش علمی نزد همه مردم به صورت عام و شیعیان به شکل ویژه، بر آن تکیه دارد.

علاوه بر این، افرادی که فریب (احمد اسماعیل) را خورده و از او پیروی کرده اند نیز باید با دلیل و برهان روبرو شوند تا کسی از این افراد را یارای این نباشد که بگوید: ﴿پروردگارا چرا برای ما پیامبری بیم دهنده نفرستادی و راهنمایی هدایتگر را نیاوردی تا از آیات تو پیروی کنیم پیش از آنکه ذلیل و رسوا شویم﴾ (طه: ۱۳۴)¹.

از این رو، در کنار دیگر فعالیت های مرکز

۱. اقبال اعمال ج ۱، ص ۵۰۵.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست..... ۵

پژوهش‌های تخصصی امام مهدی علیه السلام در رد شبهات،
از طریق سایت اینترنتی، فضای مجازی و نشریه (صدی
المهدی) و دیگر فعالیتها، انتشار این کتابچه نیز در رد بر
احمد اسماعیل، حلقه‌ای از حلقه‌های برخورد با اهل
بدعت و انحراف محسوب می‌شود.

از خدای متعال توفیق ثابت قدمی بر حق را
خواستاریم. ای دگرگون‌کننده قلب‌ها، دل‌های ما را
بر دینت ثابت بدار.

مدیر مرکز

سید محمد قبانیچی

پیشگفتار مترجم

احمد اسماعیل بصری، مشهور به احمد الحسن، از دَجَّالان، شیادان و مدَّعیان دروغین این عصر است. او از عشیره البوسلیم استان بصره است و کمتر از دو دهه پیش ادّعاهای ناروای خویش را در عرصه مهدوی آغاز کرده است.

ادّعاهای نامبرده، از ارتباط با امام زمان علیه السلام آغاز شد و سپس مدّعی مذکور خود را فرزند امام عصر، یمانی موعود، مهدی اول از مهدیان دوازده گانه‌ای که به پندار باطل او پس از امام زمان علیه السلام به حکومت می‌رسند، جانشین و فرستاده و نائب خاص امام زمان دانست. او همچنین خود را معصوم و دارای علم و سلاح اهل بیت علیهم السلام، امام سیزدهم و وصی امام زمان علیه السلام نیز قلمداد می‌کند.

۸..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

این میراث دار مکتب شلمغانی، در حالی چنان ادّعاهایی می کند که در حدّ یک فرد عامّی هم از اسلام و قرآن اطلاع ندارد و خطاهای او حتّی در خواندن آیات ساده ی قرآن نیز بی شمار است.

در حدود کمتر از دو دهه که از فعالیت های این جریان می گذرد، کتب و مقالات بسیاری در نقد و بررسی ادّعاهای باطل آن به نگارش در آمده است. مرکز پژوهش های تخصصی امام مهدی علیه السلام در نجف اشرف، از مراکزی است که پیشینه ای درخشان در پاسخ به شبهات این مدّعی مهدویت دارد.

از جمله آثاری که این مرکز در دفاع از عقائد حقّه توفیق نشر آن را یافته است، مجموعه ی عالمانه ی (الردّ الساطع علی ابن گاطع) است که ده کتاب کم حجم را شامل می شود. این کتب، برگرفته از کتاب های مفصلی هستند که نویسندگان محترم آنها به تفصیل در رد احمد اسماعیل نگاشته اند و برخی از آن آثار را نیز مرکز

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۹

پژوهش‌های تخصصی امام مهدی علیه السلام منتشر ساخته است.

کتابی که پیش روی خوانندگان گرامی است، هشتمین اثر از مجموعه‌ی مورد اشاره است. نویسندگی فاضل این کتاب، استاد سید ضیاء الخبّاز است که اثر پیش رو، بخشی از اثر مفصل و ارزشمند دو جلدی ایشان در ردّ شبهات احمد اسماعیل می‌باشد.

احمد اسماعیل و پیروان او چنین مدّعی هستند که دجّال بصره، از فرزندان امام زمان علیه السلام و از نسل آن حضرت است. او در این زمینه حتّی آثاری نیز نگاشته و به روایاتی ضعیف به جهت اثبات فرزنددار بودن امام عصر علیه السلام نیز متمسک شده‌اند.

استاد فاضل در این کتاب، تمامی استنادات و شبهات این گروه را به دقت بررسی کرده و به هر یک پاسخی عالمانه داده است.

با مطالعه‌ی کتاب پیش رو، خوانندگان گرامی به

۱۰ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

داوری منصفانه درباره‌ی شخصیت این مدّعی دروغین
خواهند پرداخت. امید که این اثر در پیشگاه قطب عالم
امکان مقبول و مرضیّ افتد.

* * *

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان نیست!

ادعای احمد اسماعیل این است که او فرزند امام
زمان عج است. بحث پیرامون این ادعا را در سه محور
پیگیری می‌کنیم:

محور اول: ادله‌ی اثبات:

مدعیان به تعدادی از دلایل استناد می‌نمایند تا وجود
فرزندانی را برای امام زمان عج اثبات کنند. ما به مهم‌ترین
آنها پرداخته و پاسخشان را ارائه خواهیم کرد.

دلیل اول: روایات استحباب ازدواج:

جهت توضیح این مطلب، لازم است سه مقدمه

بیان شود:

۱۲ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

مقدمه‌ی اول: روایات استحباب ازدواج بسیار زیاد هستند و به روشنی نشان می‌دهند که ازدواج محبوب و مطلوب است. در حدیث از امام صادق علیه السلام چنین آمده است:

«قال أمير المؤمنين عليه السلام: تزوجوا فإنَّ رسول الله ﷺ قال: من أحبَّ أن يتَّبَع سُنتي فإنَّ من سُنتي التزويج.

امیر مؤمنان علیه السلام فرمودند: ازدواج کنید که رسول خدا ﷺ می‌فرمود: هر کس دوست دارد از سنت من پیروی کند، پس ازدواج کردن از سنت من است»^۱.

مقدمه‌ی دوم: امام معصوم همان‌گونه که هیچ واجبی را قطعاً ترک نمی‌کند، هیچ مستحبی را نیز ترک نمی‌نماید. مقدمه‌ی سوم: اقتضای وضع طبیعی ازدواج، داشتن فرزند است.

نتیجه: نظر به این که امام هیچ مستحبی را ترک

۱. کافی ج ۵، ص ۳۲۹.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۱۳

نمی‌کند، پس ایشان دارای همسر است، واقتضای همسر دار بودن ایشان نیز این است که دارای فرزند نیز می‌باشند.

بررسی دلیل اول:

با بیان دو امر، به پاسخ این دلیل می‌پردازیم:

۱ - عدم اطلاق استحباب ازدواج:

۱/۱ - بیان فرق بین حکم اولی و ثانوی:

در علم اصول مشخص شده که احکام واقعی به دو گروه تقسیم می‌شوند: احکام اولیه، و احکام ثانویه.

تفاوت بین این دو گروه چنین است که احکام اولیه، احکامی هستند که اولاً و بالذات و صرف نظر از عناوینی که بر موضوع بار می‌شوند، برای موضوعاتشان ثابتند. مانند حرام بودن خوردن گوشت مرده که به این عنوان ثابت است.

اما احکام ثانویه احکامی هستند که در نتیجه‌ی بار شدن عناوینی ثانویه، برای موضوعاتشان ثابت می‌شوند؛ مانند حلال بودن خوردن گوشت مرده، در هنگام وجود عنوان

۱۴ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

اضطرار؛ این حکم نظر به اضطراری که اشخاص دچارش هستند، برای گوشت مرده ثابت خواهد بود.

مقام مورد بحث ما نیز همین گونه است؛ استحباب ازدواج یک حکم اولی است اما ممکن است نظر به وجود عناوینی اضافی، حکمش تغییر نماید. در مطالب پیش رو آشکار می شود که فقیهان، تطبیقات مختلفی را برای این امر بر شمرده اند.

۱/۲ - تطبیقات حکم ثانوی ازدواج در کتب فقهاء:

حرمت ازدواج: صاحب عروة رحمته الله این مورد را به عنوان مثال مربوط به زمانی دانسته که طلب علوم دینی بر شخصی واجب باشد، و ازدواج موجب ناکامی او در طلب علم و دانش بشود^۱.

وجوب ازدواج: این مورد نیز به عنوان نمونه،

۱. العروة الوثقی مع تعلیقات عدّة من الفقهاء ج ۵، ص ۴۷۶؛ صاحب عروة در این باره فرموده است: ازدواج گاهی حرام می شود، مانند زمانی که منجر به اخلال در امری واجب از قبیل تحصیل علم واجب باشد.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۱۵

مربوط به زمانی است که انسان در صورت ازدواج نکردن بیم ارتکاب حرام را داشته باشد. ازدواج درباره‌ی چنین شخصی به اتفاق علماء واجب است.

کراهت ازدواج: محقق بزرگ و سرور شیعیان، آیت الله العظمی خوئی نمونه‌ی این امر را ازدواج با زنی سیده، توسط مردی که همسر سیده داشته باشد دانسته است. در کلمات فقیهان از این عمل با تعبیر (جمع کردن بین دو زن فاطمی) یاد می‌شود^۱.

نتیجه آن که استحباب ازدواج یک حکم اولی است اما بر حسب عناوین اضافی، گاهی به حکمی دیگر تبدیل خواهد شد.

۱. کتاب النکاح ج ۱، ص ۴۵۳. آیت الله خوئی در این زمینه فرموده اند: اقتضای روایتی که امام در آن فرموده اند: «از فرزندان فاطمه» حرمت جمع کردن بین دو زن سیده است، حتی اگر از طرف مادری سید باشند. اما حتی اخباری‌ها نیز به چنین سخنی ملتزم نبوده و حکم را تنها مربوط به جمع بین دو زن سیده دانسته‌اند. این امور دلالت می‌کند که اگر سند روایت تام باشد، حکم کراهت خواهد بود و نه حرمت.

۱/۳ - حکم ازدواج امام زمان علیه السلام:

شرایط و وضع امام زمان علیه السلام بر ما پوشیده است. بنابراین نمی توانیم ادعا کنیم که ازدواج قطعا برای آن حضرت مستحب است. چه بسا حکم ازدواج برای ایشان حرام باشد، به این صورت که احتمالا خداوند ایشان را موظف کرده باشد که ازدواج نکند تا وجود مقدسشان همچنان مخفی و پوشیده باقی بماند.

به دیگر عبارت: اثبات حکم اولی ازدواج برای امام زمان، متوقف بر شناخت شرایط آن حضرت است. این در حالی است که هیچ کس نمی تواند به چنین شناختی برسد، بنابراین چنان استدلالی باطل خواهد بود.

و حتی اگر فرض کنیم که حکم اولی ازدواج برای امام زمان ثابت است، باز هم باید گفت که ملازمه ای بین ازدواج و دارای فرزند بودن وجود ندارد؛ زیرا احتمال دارد دخالتی

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۱۷

غیبی وجود داشته و مانع از فرزنددار بودن ایشان شود تا غیبت کبری آن حضرت و شخصیت مبارکشان همچنان محفوظ بماند. این احتمال قوی، برای نادرستی دلیل ارائه شده کفایت می‌کند.

دلیل دوم: روایت مفضل بن عمر:

مفضل بن عمر می‌گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام فرمودند:

«إِنَّ لَصَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ غَيْبَتَيْنِ إِحْدَاهُمَا تَطُولُ حَتَّى يَقُولَ بَعْضُهُمْ: مَاتَ، وَيَقُولُ بَعْضُهُمْ: قُتِلَ، وَيَقُولُ بَعْضُهُمْ: ذَهَبَ، حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَى أَمْرِهِ مِنْ أَصْحَابِهِ إِلَّا نَفَرٌ يَسِيرُ، لَا يَطَّلِعُ عَلَى مَوْضِعِهِ أَحَدٌ مِنْ وَلَدِهِ وَلَا غَيْرِهِ إِلَّا الْمَوْلَى الَّذِي يَلِي أَمْرَهُ.»

صاحب این امر دو غیبت خواهد داشت؛ یکی از آن دو آن قدر طولانی می‌شود که برخی خواهند گفت او از دنیا رفته و برخی می‌گویند کشته شده و برخی دیگر خواهند گفت که رفته است. تا آنجا که هیچ کس

۱۸ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

جز تعدادی اندک از یاران او، بر امر ایشان باقی نخواهد ماند و از جایگاه ایشان هیچ کس از فرزندان او و غیر آن، به جز فردی که به کارهایشان رسیدگی می کند اطلاعی نخواهد داشت»^۱.

قسمت انتهایی روایت صراحت کامل دارد که امام زمان دارای فرزند می باشند.

بررسی دلیل دوم:

در پاسخ باید گفت که استناد به این دلیل و تکیه نمودن به آن جایز نیست؛ چرا که این روایت تصحیف شده است. دو دلیل برای این تصحیف وجود دارد:

یکم: روایت نعمانی در کتاب غیبت:

روایت را به شکلی که اکنون گذشت، شیخ طوسی در کتاب غیبت آورده است. اما نعمانی که متقدم بر شیخ طوسی است، روایت را به شکل دیگری نقل کرده و چنین آورده است:

۱. غیبت شیخ طوسی ص ۱۶۲.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۱۹

«إِنَّ لَصَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ غَيِّتَيْنِ: إِحْدَاهُمَا تَطُولُ حَتَّى يَقُولَ بَعْضُهُمْ: مَاتَ، وَبَعْضُهُمْ يَقُولُ: قُتِلَ، وَبَعْضُهُمْ يَقُولُ: ذَهَبَ، فَلَا يَبْقَى عَلَى أَمْرِهِ مِنْ أَصْحَابِهِ إِلَّا نَفَرٌ سِيرَ، لَا يَطَّلِعُ عَلَى مَوْضِعِهِ أَحَدٌ مِنْ وَلِيِّ وَلَا غَيْرِهِ إِلَّا الْمَوْلَى الَّذِي يَلِي أَمْرَهُ.

صاحب این امر دو غیبت خواهد داشت؛ یکی از آن دو آن قدر طولانی می شود که برخی خواهند گفت: او از دنیا رفته، و برخی می گویند: کشته شده، و برخی دیگر خواهند گفت که: رفته است. پس جز تعدادی اندک کسی از اصحابشان بر امر ایشان باقی نمی ماند، از جایگاه ایشان نیز احدی از ولی و غیر او خبر نخواهد داشت، به جز فردی که به کارهای ایشان رسیدگی می نماید»^۱.

بنابراین مشاهده می شود که در مصدر قدیمی تر که کتاب غیبت نعمانی است، کلمه (وُلِدَ - فرزندان) وارد نشده، بلکه کلمه (ولی) وارد شده است.

۱. غیبت نعمانی ص ۱۷۶.

دوم: ضمیر:

در روایت شیخ طوسی چنین آمده است: از جایگاه ایشان هیچ کس از فرزندان و غیر آن، اطلاعی نخواهد داشت. ضمیر در این عبارت مفرد آمده که با سیاق عبارت همخوانی ندارد؛ چرا که کلمه (وُلد - فرزندان) جمع است و لازم است که ضمیر نیز جمع باشد تا مناسب بازگشت به آن کلمه شود. بنابراین باید گفته شود: از جایگاه ایشان هیچ کس از فرزندان و غیر آنان اطلاعی نخواهد داشت.

این در حالی است که در روایت نعمانی ضمیر به صورت مفرد آمده و مناسب بازگشت به کلمه (ولی) است؛ به این ترتیب نسخه ی نعمانی بر نسخه ی شیخ طوسی ترجیح داده می شود و روایت غیبت شیخ طوسی نمی تواند دلیلی برای اثبات وجود فرزندان امام زمان علیه السلام به شمار بیاید.

دلیل سوم: روایت ابو بصیر:

امام صادق علیه السلام فرمودند:

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۲۱

«یا ابا محمد، کأني أرى نزول القائم في مسجد
السهلة بأهله وعياله.

ای ابا محمد، گویا فرود آمدن قائم را با اهل
و عیالش در مسجد سهله می بینم»^۱.

این روایت صراحت دارد که امام زمان، خانواده
و فرزندانی دارند که همراه با آنان به مسجد سهله
تشریف فرما خواهند شد.

بررسی دلیل سوم:

دو قرینه وجود دارد که این روایت مربوط به
زمان پس از ظهور است و نه پیش از آن. این دو قرینه
عبارتند از:

قرینه‌ی اول: فرود آمدن در مسجد سهله:

در روایت آمده که گویا فرود آمدن قائم را در
مسجد سهله می بینم. و روشن است که تشریف
فرمایی ایشان پس از عهده دار شدن امور است

۱. مزار مشهدی ص ۱۳۴.

۲۲ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

و بنابراین بعد از ظهور مبارکشان و در زمانی خواهد بود که شهر کوفه پایتخت دولت الهی ایشان می شود.

قرینه ی دوم: پرسش ابو بصیر:

ابو بصیر در این روایت گفته است: امام زمان با اهل ذمه چگونه رفتار می کند؟ امام صادق ع فرمودند: آن حضرت با آنان به شیوه ای مسالمت آمیز رفتار می کند، همان گونه که پیامبر خدا مسالمت آمیز برخورد می کرد. آنان به دست خود و با خواری جزیه پرداخت خواهند کرد.

با توجه به پرسش ابو بصیر از کیفیت رابطه و برخورد امام با اهل ذمه واضح است که مرحله ی مورد بحث در این روایت مربوط به پس از ظهور است. زیرا در آن زمان است که حکومت به دست امام ع بوده و آن حضرت عهده دار امور خواهند شد. بنابراین، این روایت ارتباطی به زمان غیبت ندارد و قطعاً به عهد ظهور و حکومت آن حضرت مربوط است.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۲۳

دلیل چهارم:

آن چه علامه مجلسی رحمته الله از کتاب غروی عتیق نقل کرده و در آن چنین آمده است:

«السلام علی ولایة عهده، وعلی الأئمة من ولده.

سلام بر سرپرستان عهد امام زمان و امامانی که از فرزندان ایشان هستند»^۱.

بررسی دلیل چهارم:

در پاسخ باید گفت که علامه مجلسی این سخن را به معصومان نسبت نداده و از آنان نقل نکرده است؛ بنابراین این کلام حجیتی نخواهد داشت.

علاوه بر این، هویت کتاب غروی عتیق حتی نزد خود علامه مجلسی نیز مجهول بوده است.

دلیل پنجم:

آن چه شیخ طوسی در کتاب غیبت خود این گونه نقل نموده است:

۱. بحار الانوار ج ۹۹، ص ۲۲۸.

«وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَوَلَاةَ عَهْدِهِ، وَالْأُتَمَّةَ مِنْ وَلَدِهِ.

و صلوات فرست بر ولی خود و سرپرستان عهد
آن حضرت و امامانی که از فرزندان ایشان هستند»^۱.

در پاسخ باید گفت که این روایت از یعقوب بن
یوسف ضراب نقل شده و او آن را از پیرزنی نقل کرده
که ادعا می نمود که خادم خانه ی امام عسکری علیه السلام
بوده است. هم کسی که نقل کرده و هم فردی که از او
نقل شده مجهول هستند و ذکر و نامی از ایشان در کتاب
های رجالی نیست. بنابراین تکیه کردن به نقل این دو
نفر بسیار مشکل خواهد بود.

ضمن آن که این دلیل نیز مانند دلیل پیشین است
و توان اثبات آن چه ادعا شده را ندارد. چرا که ادعا این
است که امام زمان در همین زمان ما دارای فرزند
هستند، در حالی که این دو دلیل، صرف نظر از ناقم
بودنشان، صرفاً اصل وجود فرزند را می توانند ثابت

۱. غیبت شیخ طوسی ص ۲۸۰.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان نیست ۲۵

کنند و توان اثبات این را ندارند که فرزندان پیش از ظهور نیز وجود دارند.

ممکن است در اینجا گفته شود که صلوات فرستادن بر شخصی که وجود ندارد نادرست است؛ بنابراین همین امر نشان می‌دهد که در زمان غیبت نیز امام زمان دارای فرزند می‌باشند.

در پاسخ باید گفت که این گونه صلوات مانند درخواست حضرت عیسی است که سلام خدا بر خود را در روز مرگ و روز برانگیخته شدن خود خواستار شده بود؛ با آن که ایشان در هنگام آن درخواست از دنیا نرفته و مجدداً نیز برانگیخته نشده بودند، اما چنان درخواستی صحیح است اگر چه موکول به زمان تحقق این دو مطلب باشد.

همچنین می‌توان پیش از وجود فرزند و موکول به زمان وجودشان نیز از خدا طلب رحمت و صلوات بر آنان کرد. مانند آن که به کسی که فرزندی ندارد گفته

۲۶ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

شود خداوند فرزندان تو را از نیکان قرار دهد و با این دعا، محقق شدن این امر را در هنگام وجود آن فرزندان از خدا درخواست کنند. دعا های بسیاری از این باب و برای امام زمان علیه السلام، از امامان وارد شده با وجود آن که امام زمان در هنگام صدور آن دعا ها هنوز متولد نشده بودند.

دلیل ششم: داستان جزیره خضراء:

پاسخ این دلیل این است که داستان مذکور، صرفاً قصّه و حکایت است و چنین اموری حجیتی ندارند.

شگفت آور است که برخی از مدعیان مهدویت تلاش می کنند با استناد به نقل این داستان توسط برخی از بزرگان^۱، آن را صحیح قلمداد کنند؛ این در حالی است که نقل کردن اعم از اعتقاد داشتن است. به عنوان

۱. رجوع کنید به آنچه ناظم العقیلی در کتابش (الردّ الحاسم علی منکری ذریة القائم ص ۲۴) نگاشته است.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۲۷

مثال، یکی از افرادی که این داستان را نقل کرده سید بحر العلوم است، در حالی که هنگام نقل آن فرموده است که: (اگر نقل صحیح باشد)^۱.

همچنین وحید بهبهانی آن را به عنوان مؤید ذکر کرده است^۲، و روشن است که آن چه به عنوان مؤید ذکر شود به خودی خود حجیتی نخواهد داشت.

دلیل هفتم:

آن چه کفعمی در کتاب مصباح خود آورده و گفته که همسر امام زمان علیه السلام از دختران ابولهب است.

در خصوص این استدلال نیز باید گفت:

اول آن که ثبوت زوجیت ملازمی با دارای فرزند بودن ندارد.

ممکن است چنین پنداشته شود که مرحوم میرزای

۱. الفوائد الرجالية ج ۳، ص ۱۳۷.

۲. الحاشية على مدارك الأحكام ج ۳، ص ۱۸۷.

۲۸ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

نوری به همین دلیل بر اثبات وجود فرزندان امام زمان استدلال کرده است. چنان که ناظم العقیلی این گونه توهم کرده و گفته است:

(ذكر الميرزا النوري في النجم الثاقب اثني عشر دليلاً على وجود الذرية للإمام المهدي عليه السلام، وسوف نذكرها جميعاً. میرزای نوری در کتاب النجم الثاقب دوازده دلیل بر وجود فرزندان امام مهدی عليه السلام آورده که ما همه ی آن دلایل را ذکر خواهیم کرد)^۱.
عقیلی سپس دلیل مورد اشاره را از میرزای نوری نقل کرده است.^۲

این ادعا در حالی است که شأن میرزای نوری بزرگتر و برتر از چنین پندار سستی است. حقیقت این است که محدث نوری این مطلب را در اثبات وجود همسر برای امام زمان عليه السلام آورده است، و گواه ادعای

۱. الرد الحاسم على منكري ذرية القائم ص ۱۰.

۲. همان مصدر ص ۱۲.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۲۹

ما آن جاست که ایشان محل بحث و اختلاف را
مشخص نموده و فرموده اند:

(الشبهة الأولى: أنه لم يُعهد للحجة علیه السلام الأولاد والعیال
والزوجات....)

شبهه‌ی اول، معلوم نبودن فرزندان و عیال
و همسران برای امام زمان علیه السلام).

میرزای نوری سپس فرموده‌اند:
(ولم يعدّ لحدّ الآن أحدٌ ترك ذلك من خصائصه،
ونحن نقنع بذكر اثني عشر خبراً).

تاکنون کسی ترک این را از ویژگی‌های آن
حضرت به شمار نیاورده، و ما به ذکر دوازده خبر در این
باره قناعت می‌کنیم).

این سخن میرزای نوری صراحت دارد که قصد
ایشان از اخباری که آورده، هم اثبات فرزندان و هم
اثبات همسر بوده و این دلیل مربوط به همسران است
و نه فرزندان، چنان که بر هیچ کس پوشیده نیست.

۳۰ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

دوم آن که نقل مورد نظر اساساً در مصباح شیخ کفعمی وجود ندارد و چه بسا محدث نوری در این نقل به اشتباه افتاده یا عبارت مورد نظر از نُسخ متداول کتاب مصباح کفعمی ساقط شده است. در نتیجه، ما از مصدر آن نقل با خبر نیستیم تا بتوانیم میزان حجیت آن را بسنجیم.

دلیل هشتم:

سخن امام باقر علیه السلام که فرموده اند:

«والقائم يومئذ بمكة، قد أسند ظهره إلى البيت الحرام مستجيراً به، فينادي: يا أيها الناس، إنا نستنصر الله، فمن أجابنا من الناس فإننا أهل بيت نبيكم محمد صلى الله عليه وآله، وأسألكم بحق الله وبحق رسوله وبحقِّي، فإن لي عليكم حقُّ القربى من رسول الله، إلا أعتموننا ومنعتمونا ممن يظلمنا، فقد أخفنا وظلمنا وطردنا من ديارنا وأبنائنا، وبُغي علينا، ودُفعا عن حقنا، وافتري أهل الباطل علينا، فالله الله فينا لا تحذلونا وانصرونا ينصركم الله تعالى».

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۳۱

قائم در این هنگام در مگه خواهد بود، پشت خود را به بیت الحرام تکیه داده و به آن پناه جسته و ندا می‌دهد: ای مردم ما از خدا یاری می‌طلبیم، چه کسی از مردم دعوت ما را پاسخ می‌گوید؟ که ما خاندان پیامبر شما محمد هستیم... و به حق خدا و حق رسول او صلی الله علیه و آله و حق خودم که مرا بر شما حق خویشاوندی با رسول خدا است از شما می‌خواهم که ما را یاری نهائید و از ما باز دارید آن کس را که به ما ستم می‌کند که ما مورد وحشت و ستم قرار گرفتیم و از شهرها و فرزندانمان رانده شدیم و به ما ظلم شد و از حقمان کنار زده شدیم و آنان که بر باطل بودند بر ما نسبت ناروا بستند پس خدا را خدا را به یاد آرید در حق ما، ما را خوار نسازید و ما را یاری کنید تا خدای تعالی شما را یاری فرماید»^۱.

۱. غیبت نعمانی ص ۲۹۰.

در پاسخ باید گفت:

این برداشت در صورتی امکان داشت که امام علیه السلام با صیغه ی مفرد چنین بفرماید که «من از شهرم و فرزندانم رانده شدم». اما سخن آن حضرت به صورت جمع خواهد بود و این تعبیر از ایشان، به عنوان سرور و رهبر و آقای بنی هاشم، ناظر به تمام هاشمیین یا افراد غیر از آنان و شیعیانی است که به امامت اهل بیت معتقدند. بنابراین برای لفظ مورد نظر هیچ ظهوری در وجود فرزندان برای امام زمان علیه السلام باقی نخواهد ماند.

مؤید این سخن ما و بلکه گواه آن، روایتی است که شیخ کلینی از یعقوب سراج، از امام صادق علیه السلام چنین نقل نموده است:

«فیظهر عند ذلك صاحب هذا الأمر، فیایعه الناس ویَتَّبِعُونَهُ، ویبعث الشامی عند ذلك جيشاً إلى المدینة، فیهلكهم الله تعالی دونها، فیهرب یومئذٍ من كان

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۳۳

بالمدينة من ولد علي عليه السلام إلى مكة، فيلحقون بصاحب هذا الأمر، ويُقبل صاحب هذا الأمر نحو العراق، ويبعث جيشاً إلى المدينة فيأمن أهلها ويرجعون إليها.

در این وقت صاحب الامر ظاهر شده و مردم با او بیعت و از او پیروی می کنند. در این هنگام، شامی لشکری به مدینه می فرستد و خدا آن لشکر را پیش از رسیدن به مدینه نابود می کند؛ در آن وقت، هر که از فرزندان علی عليه السلام که در مدینه سکونت دارد به مکه فرار می کند و به صاحب الامر می پیوندد. حضرت صاحب الامر به سوی عراق حرکت می کند و لشکری به مدینه می فرستد تا مردم مدینه امنیت یابند و به آن جا باز گردند»^۱.

چنان که ملاحظه می شود، این روایت صراحت دارد که افرادی از فرزندان امیر مؤمنان عليه السلام که در مدینه هستند از ترس هجوم سفیانی و سپاهش از آنجا

۱. کافی ج ۸، ص ۲۲۵.

۳۴ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

فرار می کنند. نظر به آن که سخنرانی امام زمان علیه السلام در مکه پس از این حادثه خواهد بود، ظاهراً باید گفت که اشاره آن حضرت در کلام پیشینشان، به این مطلب است.

دلیل نهم:

آن چه محدث نوری از آخر کتاب مزار بحار الانوار، از کتاب مجموع الدعوات هارون بن موسی تلعبیری نقل کرده است. در آن نقل پس از ذکر سلام و صلوات بر امام زمان علیه السلام، سلام و صلوات بر سرپرستان عهد آن حضرت و امامان از فرزندان ایشان آمده و چنین گفته شده است:

«السلام علی ولایة عهده، والأئمة من ولده.

سلام بر سرپرستان عهد او و امامان از فرزندان ایشان»^۱.

پاسخ این است که سلام مورد اشاره در مزار

۱. النجم الثاقب ج ۲، ص ۷۰.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۳۵

بحار الانوار وجود ندارد، ضمن آن که سند آن نیز به معصوم نمی‌رسد و بنابراین فاقد حجّیت است.

دلیل دهم:

سخن رسول خدا صلی الله علیه و آله که در روایتی فرموده اند:

«ثُمَّ يَكُونُ مِنْ بَعْدِهِ اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا، فَإِذَا حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ فَلْيُسَلِّمْهَا إِلَى ابْنِهِ أَوَّلَ الْمُقَرَّبِينَ، لَهُ ثَلَاثَةُ أَسْمَاءٍ: اسْمُ كَاسِمِي وَاسْمُ أَبِي وَهُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَأَحْمَدُ، وَالْأَسْمُ الثَّلَاثُ: الْمَهْدِي، هُوَ أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ.

سپس بعد از او [امام زمان] دوازده مهدی خواهد بود؛ آنگاه که وفات او رسید، آن [عهد امامت] را به فرزندش که اولین مقربان است می‌سپارد. او سه نام دارد، نامی مانند نام من که احمد است، نامی مانند نام پدرم که عبد الله است، و اسم سوم نیز مهدی است. او اولین مؤمنان است»^۱.

۱. غیبت شیخ طوسی ص ۱۵۱.

در پاسخ باید گفت:

سخن این افراد اثبات فرزند برای امام زمان در عصر غیبت است تا این ادعا که احمد اسماعیل از فرزندان آن حضرت است امکان پذیر باشد؛^۱ این در حالی است که نهایتاً این دلیل می تواند وجود فرزندی را پس از ظهور امام زمان و اندکی پیش از وفاتشان برای آن حضرت ثابت کند. بنابراین ادعای طرفداران احمد اسماعیل ناتمام خواهد ماند.

ممکن است گفته شود اقتضای این که در روایت وارد شده که فرزند امام، اولین مؤمنان است چنین خواهد بود که ایشان قبل از ظهور پدرش وجود داشته

۱. ناظم العقیلی در کتاب (الردُّ الحاسم علی منکری ذریّة القائم ص ۸) چنین گفته است: هنگامی که وجود فرزند برای امام مهدی ثابت شود، اشکالی که به احمد الحسن، فرستاده‌ی امام مهدی، گرفته می شود دفع خواهد شد. چرا که ایشان تصریح کرده که از نسل امام مهدی است.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۳۷

باشد تا تعبیر اولین مؤمنان به دعوت مبارک پدرش برای او درست باشد^۱.

در جواب این ادعا باید گفت که ویژگی ایمان، از ویژگی های تعلیقی است که تنها با متعلق ذکر شده یا مقدر در کلام قابل تحقق خواهد بود. در روایت مورد اشاره نیز متعلق ذکر نشده است، چرا که مطلبی وجود ندارد که نشان دهد فرد مورد نظر، اولین مؤمنان به چه چیزی است؟ بنابراین ادعای این مدعیان مهدویت که منظور از ایمان همان دعوت است، صرفاً احتمالی بدون قرینه و شاهد خواهد بود. زیرا به احتمال قوی که مناسبت حکم و موضوع نیز آن را تأیید می کند، متعلق مورد نظر همان وصیت و قیام پس از امام زمان است. به این ترتیب اولین مهدی از آن مهدیان، اولین فردی است که به وصیت پدرش ایمان می آورد و در نتیجه روایت مورد بحث، اجنبی از ادعای این افراد خواهد بود.

۱. رجوع کنید به کتاب الوصی والوصیة اثر ناظم العقیلی ص ۱۱۹.

دلیل یازدهم:

روایتی که یونس بن عبد الرحمن از امام رضا علیه السلام در دعای برای امام زمان علیه السلام چنین نقل کرده است:

«اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى وِلَاةِ عَهْدِهِ، وَالْأَئِمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ.

پروردگارا، بر سرپرستان عهد او و امامان پس از او درود فرست»^۱.

در پاسخ باید گفت که این روایت نهایتاً وجود سرپرستان عهد امام زمان و امامانی پس از ایشان را می‌رساند و از اثبات این که آن افراد از فرزندان حضرتش هستند ناتوان است.

با توجه به عقیده رجعت امامان، چنان سخن و ادعایی صرفاً در حد احتمال باقی خواهد ماند.

دلیل دوازدهم:

آن چه علامه مجلسی از اصلی قدیم از تألیفات

۱. مصباح المتهجد ص ۴۱۱.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۳۹

قدماء ما در ضمن دعاهاى تعقيب نماز صبح نقل کرده
که چنین گفته شود:

«اللّٰهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ فِي خَلْقِكَ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا
وَنَاصِرًا، حَتَّى تُسَكِّنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا، وَتُمَتِّعَهُ مِنْهَا طَوْلًا،
وَتَجْعَلَهُ وَذَرِيَّتَهُ فِيهَا الْأُمَمَةَ الْوَارِثِينَ.

خدایا، و لیت حضرت حجة بن الحسن که
درودهای تو بر او و بر پدرانش باد، در این لحظه و در
تمام لحظات سرپرست و نگاهدار و راهبر و یاری گر
و راهنما و چشم باش، تا او را در زمینت در حالی که از
تو اطاعت می کند ساکن گردانی و مدت زمان طولانی
در آن بهره مند نمایی و او و فرزندان را در زمین
امامانی میراث دار قرار دهی»^۱.

در پاسخ باید گفت که نسبت این دعا به
معصومان علیهم السلام ثابت نشده، و بنابراین ادله‌ی حجیت

۱. بحار الأنوار ج ۸۶، ص ۳۴۰.

۴۰ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

شامل آن نخواهد شد و نمی توان در مقام اسناد و استناد به چنین روایتی تمسک نمود.

علاوه بر این، تنها چیزی که از مصدر این روایت داریم این است که کتابی از یکی از قدماء اصحاب بوده است.

دلیل سیزدهم:

دعایی که محدّث قمی در مفاتیح الجنان آورده و در آن چنین آمده است:

«اللَّهُمَّ أَعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَوَلَدِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَأُمَّتِهِ
وَجَمِيعِ رَعِيَّتِهِ مَا تُقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ وَتُسَرُّ بِهِ نَفْسُهُ».

پروردگارا به او دربارهی خودش، اهلش، فرزندش و نسل و امتش و تمام رعایای او آن چه را عطا کن که موجب روشنی چشم او و شادی دل ایشان گردد^۱.

در پاسخ باید گفت: پیشتر گذشت که ادعای این اشخاص وجود فرزندان در زمان غیبت است تا به این ترتیب

۱. مفاتیح الجنان ص ۵۴۲.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۴۱

این ادعا که احمد اسماعیل از نسل مبارک آن حضرت است امکان پذیر گردد؛ حال آن که نهایت آن چه چنین دلیلی می‌رساند، اجمالا وجود فرزند و نسل برای آن حضرت است و دلالتی بر حضور آنان در زمان غیبت ندارد. لذا ادعای این اشخاص ناقص خواهد بود. ضمن این که این دعا از لحاظ سندی نیز مرسل و محل اشکال است.

دلیل چهاردهم:

آن چه که صاحب کتاب بشارة الاسلام از بحار الانوار نقل کرده است. این روایت از سطیح کاهن است و در یکی از فقرات خبری طولانی پس از آن که برخی از اتفاقات پیش از قیام امام زمان علیه السلام بیان می‌شود، چنین آمده است:

«فعندها يظهر ابن المهدي»

در آن هنگام فرزند مهدی ظهور می‌کند».

این سخن به صراحت دلالت می‌کند که پیش از قیام امام مهدی، فرزند امام مهدی ظهور خواهد کرد^۱.

۱. رجوع کنید به الرد الحاسم علی منکری ذریة القائم ص ۱۵.

در پاسخ باید گفت:

شگفت آور است که این افراد عقیده‌ی خود را بر روایتی بنا کرده و حتی به خود زحمت نداده‌اند که با مراجعه به منبع اصلی روایت، از الفاظ حقیقی آن اطمینان حاصل نمایند. ادعای ایشان در حالی است که با مراجعه به منبع اصلی، چنین می‌یابیم که خبر سطحی به این شکل روایت شده است:

«فعندها يظهر ابن النبي المهدي.

در آن هنگام مهدی، فرزند پیامبر ظهور خواهد کرد»^۱. علاوه بر این، اصل خبر از یکی از کاهنان روایت شده است، چطور این مدعیان برای اثبات عقیده‌ی خود به آن رجوع می‌کنند؟!

لازم به ذکر است که یکی از چاپ‌های کتاب بشارة الاسلام دچار تحریف شدیدی شده و مطالب مختلفی به آن افزوده و یا از آن کاسته شده است. به نظر

۱. مشارق أنوار الیقین ص ۱۹۶، و به نقل از آن: بحار الأنوار ج ۵۱، ص ۱۶۳.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۴۳

می‌رسد باید دلیل اعتماد مدعیان به این کتاب و رجوع نکردنشان به منابع اصلی را در همین امر جستجو نمود.

دلیل پانزدهم:

روایت داوود بن کثیر رقی که می‌گوید از امام کاظم علیه السلام درباره‌ی صاحب این امر سؤال نمودم. حضرت فرمودند:

«هو الطريد الوحيد الغريب الغائب عن أهله،
الموتور بأبيه عليه السلام .

او طرد شده، تنها، غریب، پنهان از اهلش
و خونخواه پدرش است»^۱.

در پاسخ باید گفت که اولاً مشخص نیست که
این روایت لزوماً مربوط به امام زمان باشد؛ زیرا امکان
تطبیق آن بر امام رضا علیه السلام نیز وجود دارد.

ثانیاً بر فرض که منظور از این روایت امام زمان

۱. کمال الدین ص ۳۶۱.

۴۴ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

باشد، نهایت آن چیزی که نشان می دهد وجود اهل و خانواده برای آن حضرت است؛ روشن است که خانواده داشتن به معنای داشتن فرزند نیست چرا که این لفظ از لحاظ لغت و عرف بر خاندان انسان، نزدیکان و خویشاوندانش منطبق می گردد.

دلیل شانزدهم:

آنچه از معمر بن خلّاد روایت شده که امام کاظم علیه السلام فرمودند:

«كَأَنِّي بَرَايَاتٍ مِنْ مِصْرَ مَقْبَلَاتٍ، خَضِرَ مَصْبِغَاتٍ، حَتَّى تَأْتِيَ الشَّامَاتِ، فَتَهْدِي إِلَى ابْنِ صَاحِبِ الْوَصِيَّاتِ.

گویا پرچم های سبز رنگی را می بینم که از مصر می آیند تا به شامات می رسند و به فرزند صاحب وصیت ها داده می شوند»^۱.

برخی از مدعیان مهدویت در توضیح این روایت چنین گفته اند:

۱. ارشاد مفید ج ۲، ص ۳۷۶.

(این روایت به روشنی دلالت می‌کند که پیش از قیام قائم علیه السلام، پرچم‌ها به فرزند صاحب وصیت‌ها داده می‌شود و با او بیعت می‌شود، و صاحب وصیت‌ها همان وارث امامان معصوم و آخرین آنان و کسی است که وصیت در نهایت به ایشان می‌رسد که همان امام زمان علیه السلام است. روایت نیز تصریح می‌کند که پرچم‌ها به فرزند صاحب وصیات، یعنی به پسر امام مهدی، داده می‌شود؛ بنابراین نتیجه این است که فرزندی برای امام زمان پیش از قیام آن حضرت وجود دارد که برای پدرش زمینه سازی می‌نماید)^۱.

در پاسخ باید گفت که راهی برای یقین به معنای (صاحب الوصیات) وجود ندارد. ممکن است همان امام مهدی باشد و تعبیر (ابن صاحب الوصیات) به معنای فرزند امیر المؤمنین و مربوط به ایشان باشد. همچنین ممکن است منظور از آن شخص دیگری باشد که نقشی

۱. الرد الحاسم علی منکری ذریّة القائم ص ۱۸.

۴۶ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

در عصر ظهور دارد و به یکی از اعتبارات، با عنوان مورد اشاره از ایشان یاد می شود.

فرجام سخن:

نتیجه این است که آن چه به عنوان دلایل وجود فرزند برای امام زمان علیه السلام بیان شد، همه از اعتبار ساقط هستند؛ چرا که اکثر آن از معصوم روایت نشده و موارد دیگر نیز در سندشان مشکل دارند. علاوه بر این، روشن شد که بیشتر آنان از اثبات این مطلب ناتوان هستند.

ناظم العقیلی گفته است:

(من در این بحث ثابت کردم که روایات وجود فرزند برای امام زمان، متعدد و صحیح السند است و نشان می دهد که آنان پس از امام مهدی به حکومت خواهند رسید)^۱.

۱. همان مصدر.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۴۷

از مطالب و بحث‌هایی که گذشت، نادرستی این ادعای عقیلی نیز روشن شد.

محور دوم: ادله‌ی نفی:

مشاهده شد که هیچ دلیل علمی قابل اطمینانی وجود ندارد که نشان بدهد امام زمان علیه السلام دارای فرزند هستند؛ ما از این هم فراتر رفته و می‌گوییم که دلایل، نشان دهنده‌ی این امر است که آن حضرت اساساً دارای فرزند هم نیستند.

بیان این مطلب را به سه روایت پیگیری می‌کنیم:

روایت اول:

حسن بن علی خزّاز می‌گوید:

دخل عليّ بن أبي حمزة عليّ أبي الحسن الرضا عليه السلام، فقال له: أنت إمام؟ قال: «نعم»، فقال له: إني سمعت جدّك جعفر بن محمد عليهما السلام يقول: «لا يكون الإمام إلّا وله عقب». فقال: «أنسيت يا شيخ أو تناسيت؟ ليس

۴۸ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

هكذا قال جعفر عليه السلام، إِنَّمَا قَالَ جَعْفَرُ عليه السلام: لَا يَكُونُ
الْإِمَامُ إِلَّا وَلَهُ عَقْبٌ، إِلَّا الْإِمَامَ الَّذِي يُخْرِجُ عَلَيْهِ الْحُسَيْنُ
بَنَ عَلِيٍّ عليه السلام فَإِنَّهُ لَا عَقْبَ لَهُ»، فَقَالَ لَهُ: صَدَقْتَ جُعِلَتْ
فِدَاكَ، هَكَذَا سَمِعْتُ جَدَّكَ يَقُولُ.

علی بن ابی حمزه بر امام رضا عليه السلام وارد شد
و گفت: آیا شما امام هستید؟ حضرت فرمودند: بله.
علی بن ابی حمزه گفت: من شنیدم که جدّتان جعفر بن
محمد می گفت: هر امامی فرزندی دارد. حضرت
فرمودند: ای پیرمرد! آیا فراموش کردی یا خود را به
فراموشی زده ای؟ امام صادق تنها فرمودند: هر امامی
فرزندی دارد به جز امامی که حسین بن علی عليه السلام در
پی او خروج خواهد کرد که او فرزندی ندارد. علی بن
ابی حمزه گفت: فدایتان شوم؛ راست گفتید. شنیدم که
جدّتان همینطور می فرمود^۱.

۱. غیبت شیخ طوسی ص ۲۲۴.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۴۹

روایت به روشنی دلالت دارد که امام زمان علیه السلام
- که امام حسین علیه السلام در پی ایشان [در زمان رجعت]
خروج می‌کند - فرزندی ندارند.
پاسخ به یک اشکال:

ممکن است گفته شود: در این روایت، منظور از
امامی که فرزند ندارد امام زمان نیست بلکه منظور از
آن آخرین نفر از مهدیان دوازده گانه است.^۱

پاسخ این اشکال با توجه به دو مطلب روشن می‌شود:
اول آن که روایت، داشتن فرزند را از (امام) نفی

۱ ناظم العقیلی در کتاب (الردُّ الحاسم علی منکری ذریّة القائم ص ۲۵) گفته است: برخی چنین پنداشته‌اند که این روایت داشتن فرزند را از امام زمان نفی می‌کند و علت این پندارشان نیز این است که توهم کرده‌اند منظور از امامی که فرزند ندارد، همان امام زمان است. در حالی که چنین فهم و برداشتی نادرست و غیر صحیح است. بلکه امامی که فرزندی ندارد و امام حسین علیه السلام در پی او خروج می‌نماید، آخرین نفر از مهدیانی است که پس از امام مهدی حکمرانی می‌کنند و از فرزندان آن حضرت هستند.

۵۰ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

نموده و نه از (مهدی) که آخرین نفر مهدیان باشد؛
پر واضح است که مهدیان هرگز امام نیستند و چنین
مقامی در روایات شریفه از ایشان نفی شده است. از
جمله، ابو بصیر می گوید:

قلت للصادق جعفر بن محمد: یا ابن رسول الله،
إِنِّي سمعت من أبيك عليه السلام أَنَّهُ قال: «يكون بعد القائم
اثنا عشر مهدياً». فقال: «إِنَّمَا قال: اثنا عشر مهدياً، ولم
يقُل: اثنا عشر إماماً، ولكنَّهم قوم من شيعتنا يدعون
الناس إلى موالاةنا ومعرفة حقِّنا».

به امام صادق عليه السلام عرض کردم: ای فرزند
رسول خدا، من شنیدم که پدرتان می فرمود: پس از
قائم عليه السلام دوازده مهدی خواهد بود. حضرت
فرمودند: پدرم تنها گفت: دوازده مهدی و نگفت:
دوازده امام؛ اما آنان گروهی از شیعیان ما هستند که
مردم را به ولایت ما و شناخت حقمان فرا می خوانند^۱.

۱. کمال الدین ص ۳۵۸.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۵۱

بنابراین حتی اگر قائل به وجود مهدیان هم باشیم، این روایت نشان می‌دهد که آنان امام نیستند، لذا نمی‌توان عبارت (امامی که حسین بن علی در پی او خروج می‌کند) را بر آخرین مهدی حمل نمود.

دوم آن که این ادعای باطل، مخالف روایات صحیحی است که از امامان معصوم علیهم السلام رسیده است. از جمله در روایت معتبره ابو حمزه ثمالی از امام باقر علیه السلام چنین آمده است:

«قال الحسين بن عليّ بن أبي طالب عليه السلام لأصحابه قبل أن يُقتلَ ليلة واحدة: إنّ رسول الله صلى الله عليه وآله قال لي: يا بنيّ، إنّك ستُساق إلى العراق، وتنزل في أرض يقال لها: (عموراء) و(كربلاء)، وإنّك تُستشهد بها، ويُستشهد معك جماعة. وقد قرب ما عهد إليّ رسول الله صلى الله عليه وآله، وإني راحل إليه غداً، فمن أحبّ منكم الانصراف فلينصرف في هذه الليلة، فإنّي قد أذنت له، وهو منّي في حلّ. وأكّد فيما قاله تأكيداً بليغاً، وقالوا: والله ما نفارقك أبداً حتّى

۵۲ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

نرد موردك. فلمّا رأى ذلك، قال: فأبشروا بالجنة، فوالله
إنّما نمكث ما شاء الله تعالى بعد ما يجري علينا، ثمّ يُخرجنا
الله وإياكم حين يظهر قائمنا، فينتقم من الظالمين، وأنا
وأنتم نشاهدكم في السلاسل والأغلال، وأنواع العذاب
والنكال. فقل له: مَنْ قائمكم يا ابن رسول الله؟ قال:
السابع من ولد ابني محمّد بن عليّ الباقر، وهو الحجة بن
الحسن بن عليّ بن محمّد بن عليّ بن موسى بن جعفر بن
محمّد بن عليّ ابني، وهو الذي يغيب مدّة طويلة، ثمّ يظهر
ويملا الأرض قسطاً وعدلاً، كما ملئت جوراً وظلماً.

حسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام یک شب پیش
از شهادتش به اصحاب خود گفت: رسول خدا به من
فرمود: ای فرزندم، تو به عراق می روی و به زمینی
وارد می شوی که به آن عمورا و کربلا گفته می شود، آن
جا به شهادت می رسی و گروهی نیز با تو شهید
خواهند شد. آن چه رسول خدا با من عهد کرده نزدیک
شده، من فردا به سوی او خواهم رفت؛ پس هر کس از

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۵۳

شما که دوست دارد برود، امشب برود؛ من به او اجازه دادم. امام حسین علیه السلام در کلامشان تأکید بسیاری فرمودند و اصحابشان گفتند: به خدا قسم ما از تو هرگز جدا نمی‌شویم تا به جایگاهت وارد شویم. هنگامی که امام چنین دید، فرمود: پس شما را بشارت باد به بهشت، به خدا سوگند پس از آن چه که بر ما خواهد رفت، تنها مدتی که خدا بخواهد مکث خواهیم کرد و سپس خدا ما و شما را آن‌گاه که قائمان ظهور کند خارج می‌کند؛ او از ظالمان انتقام می‌گیرد و ما و شما آنان را در زنجیرها و انواع عذاب و سختی خواهیم دید. به ایشان گفته شد: قائم شما کیست ای فرزند رسول خدا؟ حضرت فرمودند: هفتمین فرزند پسر محمد بن علی باقر، و او حجة بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی پسر من است، و او کسی است که مدتی طولانی غایب شده و سپس ظهور می‌کند و زمین را همان‌طور

۵۴ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

که از ظلم و ستم پر شده، از عدل و داد پر خواهد کرد»^۱.

همان طور که ملاحظه می شود، در این روایت معتبر به صراحت آمده که رجعت سید الشهداء علیه السلام در زمان حجت بن الحسن المهدی علیه السلام خواهد بود و به این ترتیب راه بازی با روایات و تدلیس و فریب مدعیان مهدویت بسته می شود.

روایت دوم:

بزرگان و رؤسای مذهب واقفیه، بر امام رضا علیه السلام وارد شدند تا در امامت ایشان اشکال و تردید نمایند. بطائنی به آن حضرت گفت:

فإنّا روينا أنّ الإمام لا يمضي حتّى يُرى عقبه؟
فقال له الرضا: «أما رويتم في هذا الحديث بعينه: إلّا القائم؟». قالوا: لا. قال الرضا: «بلى قد رويموه، وأنتم لا تدرون لم قيل، ولا ما معناه».

۱. إثبات الرجعة ص ۳۶.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۵۵

ما روایت داریم که امام از دنیا نمی‌رود تا فرزند خود را ببیند؟ حضرت فرمودند: آیا در همین حدیث روایت نکرده‌اید که به جز امام قائم؟ آن افراد گفتند: خیر. حضرت فرمودند: بلکه این را روایت کرده‌اید؛ اما شما نمی‌دانید چرا آن گونه گفته شده و معنایش چیست^۱.

روایت سوم:

مفضّل بن عمر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که آن حضرت فرمودند:

«وليقال المهدي في غيبته: مات، ويقولون بالولد منه، وأكثرهم يححد ولادته وكونه وظهوره، أولئك عليهم لعنة الله والملائكة والرُّسل والناس أجمعين.

درباره‌ی مهدی در زمان غیبت گفته می‌شود که او درگذشت، و برخی می‌گویند: او فرزند دارد، و بیشتر افراد ولادت، وجود و ظهور آن حضرت را

۱. إثبات الوصية مسعودی ص ۲۰۱.

۵۶ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

منکر می شوند؛ آنان کسانی اند که لعنت خدا و فرشتگان و پیامبران و همه ی مردم بر آنان باد^۱.

در این روایت نه تنها وجود فرزند برای امام زمان علیه السلام نفی شده، بلکه افرادی که در زمان غیبت معتقد به فرزندان بودن آن حضرت هستند نیز مورد لعن قرار گرفته اند.

محور سوم: اثبات فرزند در زمان غیبت امکان پذیر نیست:

نتیجه ی این بحث چنین است که حتی اگر از باب جدل بپذیریم که امام فرزندان نیز ممکن است داشته باشند، اما باید گفت که اثبات این امر برای یک فرد به خصوص در زمان غیبت هرگز ممکن نیست. فهم این مطلب از طریق بیان دو مقدمه هموار می شود:

مقدمه ی نخست، مقدمه ی کبروی:

۱. الهدایة الکبریٰ خصبی ص ۳۶۱.

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۵۷

در فقه اهل بیت علیهم السلام مقرر شده که اثبات انتساب فرد به دیگران، متوقف بر ضوابط و قواعدی است که بین فقیهان بزرگوار مسلم است. این ضوابط عبارتند از:

ضابطه‌ی اول: اقرار:

منظور این است که پدر یا برادر اقرار کنند که فلان شخص فرزند یا برادر آنان است. به این ترتیب سائر احکام شرعی در این خصوص نیز برای آن فرد ثابت خواهد شد. مانند ارث بردن، حرمت ازدواج با محارم، و دیگر موارد.

این ضابطه تفصیلی دارد که در جای خود در کتاب اقرار در کتب فقهی بحث شده است.

ضابطه‌ی دوم: استفاضه‌ای که منجر به علم و آگاهی باشد:

منظور این است که بین مردم مشهور باشد که فلان شخص، فرزند فلان فرد است یا با فلان خاندان

۵۸..... پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

نسبت دارد. در این زمینه کافی است که این خبر در منطقه و شهر همان فرد مستفیض باشد و نیاز نیست که همه مردم این را بدانند.

ضابطه‌ی سوم: شهادت دو مرد عادل:

این مورد نیز از واضحات است. جز آن که فقیهان در این گونه شهادت‌ها، و همچنین در اقرار و استفاضه، شروطی را تعیین کرده‌اند که در بحث ما دو شرط حائز اهمیت است:

شرط نخست این که انتساب امکان پذیر باشد؛ یعنی از لحاظ شرعی یا عقلی مانعی برای آن وجود نداشته باشد. مثلاً این طور نباشد که دو نفر با پنج سال تفاوت سنی وجود داشته باشند و دو مرد عادل بیایند و شهادت بدهند که یکی فرزند دیگری است! طبیعی است که عادتاً چنین امری امکان پذیر نیست، چرا که فرد پنج ساله امکان فرزنددار شدن را ندارد.

شرط دوم این که فردی که قرار است برای نسب

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۵۹

او شهادت داده شود، از لحاظ نسب ناشناخته باشد و پدر و خاندان او معروف نباشند. در این صورت اگر دو مرد عادل آمده و شهادت دادند که این فرد فرزند فلانی است، شهادتشان مورد پذیرش است و آثار شرعی انتساب بر آن بار خواهد شد. اما اگر برای فردی که نسبت او معلوم است شهادت بدهند، چنین شهادتی مورد قبول نیست.

مقدمه‌ی دوم: مقدمه‌ی صغروی:

بحث در این مقدمه، پیرامون امکان تطبیق ضوابط پیش گفته بر احمد اسماعیل خواهد بود و این که آیا امکان دارد که این فرد نسبتی با امام زمان علیه السلام داشته باشد؟ پاسخ منفی است؛ زیرا:

امکان بهره از اقرار در این جایگاه وجود ندارد. چرا که پدری نیست تا برای او شهادت بدهد. امام زمان علیه السلام در غیبت هستند و امکان شهادت دادن ایشان وجود ندارد، همچنین، احمد اسماعیل برادری نیز [که

۶۰ پاسخ های روشن به احمد اسماعیل بصری

فرزند امام زمان باشد] ندارد تا برای او شهادت دهد.
بنابراین استفاده از این راه امکان پذیر نیست.

اما استفاضه ای که منجر به علم و آگاهی شود نیز
خلاف ادعای احمد اسماعیل را می رساند؛ چرا که او در
شهرش بصره معروف است و مشخص است که از
چه خاندان و خانواده ای است. تمام اهل بصره به شکل
مستفیض می دانند و اطلاع دارند که این فرد از نسل
رسول خدا نیست. در این جا عشیره ی (آل بو سویلم)
از صیامره که در روستای همبوش شهرستان بصره
سکونت دارند باید عذر ما را بپذیرند که تصریح
می کنیم که این فرد از آنان است. چرا که نام او احمد بن
اسماعیل بن صالح و از عشیره ی یاد شده است.

گمان نمی کنیم که ما در این زمینه رازی را فاش
کرده باشیم، چرا که این نسب احمد اسماعیل معروف
و مشهور است و همین امر سبب شده که او از نسب
اصلی خود دست کشیده و خود را احمد الحسن بنامد!

احمد اسماعیل از فرزندان امام زمان علیه السلام نیست ۶۱

شگفت آور است که احمد اسماعیل خود را منتسب به اهل بیت علیهم السلام می داند، در حالی که عشیره ی او چنین شهرتی ندارند و هیچ یک از آنان مدّعی سیادت نشده است.

اما شهادت دو مرد عادل نیز با توجه به دو شرط پیش گفته، فایده ای برای احمد اسماعیل نخواهد داشت. ما فرد عادلّی که با ادعای احمد اسماعیل موافق باشد را نمی شناسیم، حتی اگر دو فرد عادل نیز یافت شوند، دو شرط یاد شده در اینجا وجود ندارد؛ اول آن که چنان که گذشت مانع شرعی برای انتساب موجود است، و دوم آن که نسب احمد اسماعیل نزد اهل بصره کاملاً مشخص و معلوم می باشد.

بنابراین، نتیجه ی این بحث از ناحیه ی فقهی چنین خواهد بود که اثبات انتساب احمد اسماعیل به امام زمان علیه السلام هرگز امکان پذیر نیست، چون هیچ یک از ضوابط و قوانین بر او منطبق نمی باشند.

در پایان، مناسب است که حسن ختام این بحث را سخنی مهم از شیخ طوسی قرار بدهیم:

(فَأَمَّا مَنْ قَالَ: إِنَّ لِلْخَلْفِ وَلِذَا وَأَنَّ الْأُئِمَّةَ ثَلَاثَةٌ عَشَرَ، فَقَوْلُهُمْ يَفْسُدُ بِمَا دَلَّلْنَا عَلَيْهِ مِنْ أَنَّ الْأُئِمَّةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اثْنَا عَشَرَ، فَهَذَا الْقَوْلُ يَجِبُ إِطْرَاحُهُ. عَلَى أَنَّ هَذِهِ الْفِرْقَ كُلَّهَا قَدْ انْقَرَضَتْ بِحَمْدِ اللَّهِ وَلَمْ يَبْقَ قَائِلٌ يَقُولُ بِقَوْلِهَا، وَذَلِكَ دَلِيلٌ عَلَى بَطْلَانِ هَذِهِ الْأَقَاوِيلِ.

هر کس بگوید: امام زمان فرزندی دارد و امامان سیزده نفرند کلامش نادرست است، به خاطر استدلال هایی که آوردیم و نشان دادیم که امامان دوازده نفرند. بنابراین چنان سخنی را باید ترک کرد. ضمن آن که شکر خدا این فرقه ها همگی منقرض شده و کسی نمانده که چنان اعتقادی داشته باشد و خود این امر نیز دلیلی بر نادرستی این سخنان است)^۱.

